

Oud-Turnhout, Steenweg op Sevendonk

Een archeologische begeleiding

Oud-Turnhout, Steenweg op Sevendonk

Een archeologische begeleiding.

Auteurs:
J. Siemons

Colofon

VEC Rapport 168

Oud-Turnhout, Steenweg op Sevendonk
Een archeologische begeleiding

Vlaams Erfgoed Centrum bv
Onder redactie van: J. Siemons

In opdracht van: Ambaro nv

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld

Opgraving ☒	Prospectie ☐
Vergunningsnummer:	2024D120
Naam aanvrager:	J. Lemahieu
Naam site:	Oud-Turnhout, Steenweg op Sevendonk

© Vlaams Erfgoed Centrum bv, mei 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bv.

Vlaams Erfgoed Centrum bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN 2295-2675

D/2024/13.254/168

Vlaams Erfgoed Centrum BV
Liesdonk 5
2440 Geel
info@vlaamserfgoedcentrum.be
www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

Administratieve gegevens	4
1 Beschrijvend gedeelte	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Archeologische voorkennis	6
2 Beschrijving van het kader van de archeologische site	9
2.1 Beschrijving van het aardwetenschappelijke kader	9
2.2 Beschrijving van het historisch en archeologisch kader	13
2.2.1 Historische gegevens	13
2.2.2 Archeologisch onderzoek in de regio	15
3 Methoden	17
3.1 Strategie	17
4 Aardkundige beschrijving	18
4.1 Inleiding	18
4.2 Bodemopbouw in het plangebied	18
5 Sporen en vondsten	19
6 Besluit	22
6.1 Algemeen	22
6.2 Beantwoording onderzoeksvragen	22
Literatuur	24
Geraadpleegde websites	24
Lijst van afbeeldingen en tabellen	25
Bijlage 1 Overzicht van de verschillende (pre)historische periodes	26
Bijlage 2 Sporenkaarten en hoogtekarten	27
Afkortingen in de database	30

Administratieve gegevens

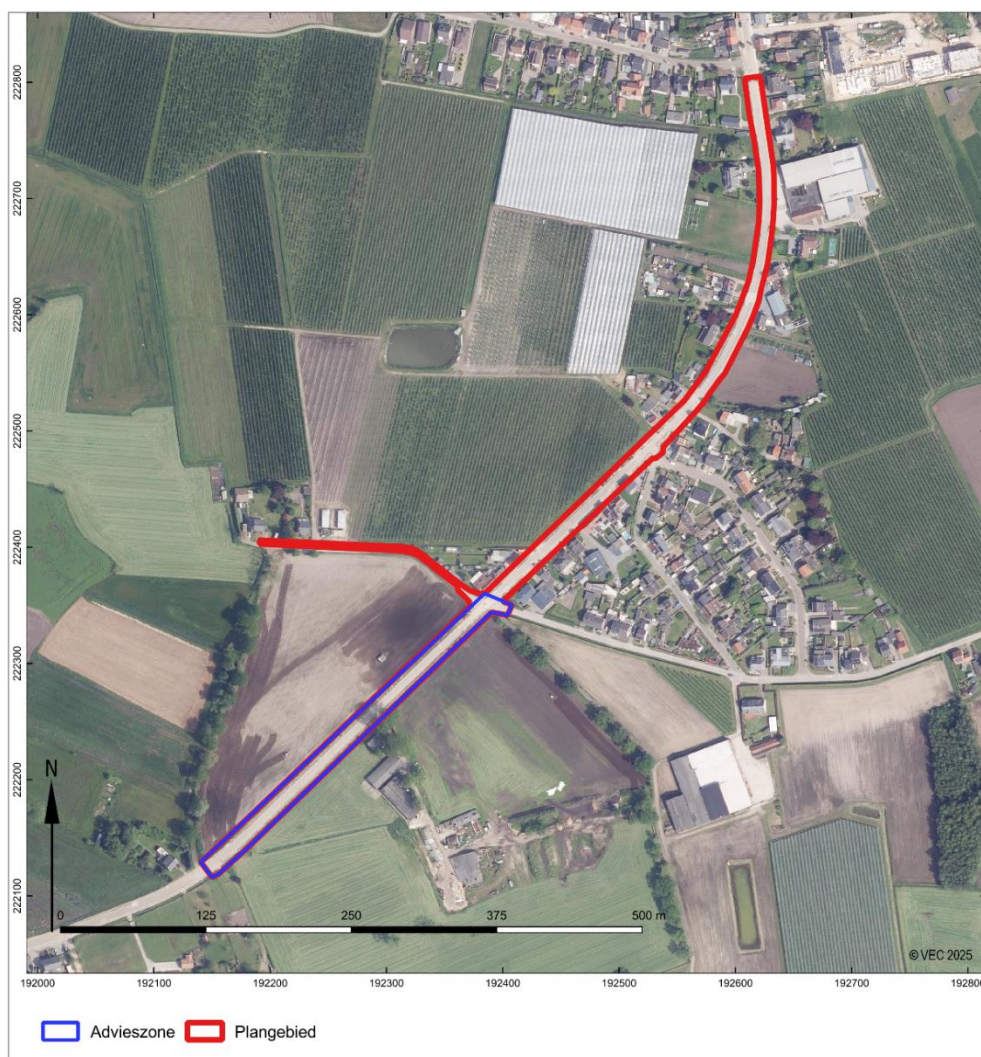
Opdrachtgever	Ambaro nv
Provincie:	Antwerpen
Gemeente:	Oud-Turnhout
Plaats:	Oud-Turnhout
Toponiem:	Steenweg op Sevendonk
Kadastrale gegevens:	Gemeente Oud-Turnhout, 3AFD, N, percelen: n.v.t. (openbaar domein)
Archeologienota:	ID 23687
Projectcode:	2024D120
Melding aanvang:	ID 8164/9321
VEC-projectcode:	OUDT-24/OUDT-25
Archeologierapport:	ID 3365
Auteurs:	J. Siemons
Begindatum onderzoek:	17 april 2024
Einddatum onderzoek:	22 april 2025
Beheer en plaats documentatie:	Erfgoeddepot Noorderkempen Druivenstraat 18 2300 Turnhout
Relevante thesaurustermen:	Archeologische begeleiding;

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum bv tijdens april 2024 – april 2025 een archeologische begeleiding uitgevoerd voor het plangebied Oud-Turnhout, Steenweg op Sevendonk (afb. 1.1). Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen aanleg van een nieuwe gescheiden riolering en persleiding alsook het vernieuwen van het wegdek en de bijhorende weginfrastructuur. De archeologische begeleiding volgt op een eerder uitgevoerd bureauonderzoek.¹

Door de aard van de geplande werken werd besloten om het vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een werfbegeleiding (zoals aangeduid in de archeologienota). In de zone passeert het traject langs twee gekende archeologische waarden. Eén van de onderzoeksvragen is dan ook of deze waarden zich tot binnen het plangebied strekken.

Afb. 1.1. Overzicht van het plangebied.

¹ Holstein & Dirix 2022a.

De resultaten van het archeologisch onderzoek worden in dit rapport gepresenteerd. Dit inleidende hoofdstuk bevat de administratieve gegevens, condities, onderzoeksvragen en onderzoeksstrategie. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het aardkundig, historisch en archeologisch kader. In hoofdstuk 3 wordt de methode van het onderzoek toegelicht. Een gedetailleerde beschrijving van de bodemopbouw binnen het plangebied volgt in hoofdstuk 4. Vervolgens komen de sporen en vondsten aan bod in hoofdstuk 5.

1.2 Archeologische voorkennis

Op basis van de archeologienota kunnen archeologische resten voorkomen vanaf de IJzertijd tot nu. De CAI sluit hierop aan. De archeologische meldingen in de CAI tonen aan dat de omgeving van het plangebied in de verschillende tijdvakken vanaf de IJzertijd bewoond is geweest. Op basis van deze meldingen kan een middelhoge verwachting op het voorkomen van archeologische sites vanaf de IJzertijd aan het plangebied toegeschreven worden.

Aangrenzend aan het plangebied ligt een melding van Romeinse munten en een bunker uit de Eerste Wereldoorlog. De verwachting voor deze periodes ligt daarom iets hoger.

1.3 Onderzoeksopdracht

1.3.1 Vraagstelling

Voor dit onderzoek werden volgende onderzoeksvragen opgenomen in het Programma van Maatregelen²:

- Zijn er grondsporen aanwezig?
 - Ja?
 - § Wat is hun aard?
 - § Wat is hun bewaringstoestand?
 - § Wat is hun verspreiding?
 - § Wat is hun densiteit
 - § Hoe verloopt de ruimtelijke horizontale spreiding?
 - § Hoe verloopt de ruimtelijke verticale spreiding?
 - § Zijn er verschillende niveaus van sporen aanwezig?
 - § Behoren de resten tot één of meerdere periodes?
 - § Gaat het om losse sporen zonder ruimtelijke samenhang of maken ze deel uit van één of meerdere archeologische structuren of concentraties? Geef een interpretatie en voorzie argumentatie.
 - § Wat is datering van de sporen op basis van het vondstmateriaal, de versnijdingen en/of opvulling van de sporen en de daarmee gepaarde fasering?
 - Nee?
 - § Wat kan de afwezigheid ervan verklaren?
 - § Is deze anomalie natuurlijk of antropogeen?
 - § Wat is de omvang van deze anomalie?
- Zijn er artefacten aanwezig?
 - Ja?
 - § Wat is hun aard?
 - § Wat is hun bewaringstoestand?
 - § Wat is hun verspreiding?
 - § Wat is de densiteit?
 - § Hoe verloopt de ruimtelijke horizontale spreiding?
 - § Hoe verloopt de ruimtelijke verticale spreiding?
 - § Behoren de resten tot één of meerdere periodes?

² Dirix & Holstein 2022b

- § Gaat het om losse artefacten of komen ze voor in verband met één of meerdere sporen of maken ze deel uit van één of meerdere archeologische structuren? Geef een interpretatie en voorzie argumentatie?
- § Zijn er verschillende niveaus van sporensites aanwezig?
 - Nee?
 - § Wat kan de afwezigheid van archeologische resten verklaren?
 - § Is deze anomalie natuurlijk of antropogeen?
 - § Wat is de omvang van deze anomalie?
- Kan een ruimtelijke afbakening gemaakt worden van de zones met archeologische sporen of artefacten?
- Kunnen archeologische vindplaatsen op basis van het sporen/artefactenbestand in tijd, ruimte en functie afgebakend worden? Waarom?
- Kan het vindplaatstype (bewoning, economisch, funerair, religieus, militair) worden bepaald op basis van de aard van de contexten en/of het vondstmateriaal? Waarom?
- Wat zegt de landschappelijke ligging (reliëf, bodemtype, geologische eenheid en hydrologie) van de archeologische erfgoedwaarden over het vroegere landgebruik volgens een synchroon en diachroon perspectief?
- Welke bijkomende analyses zijn noodzakelijk om het potentieel tot kennisvermeerdering optimaal te benutten? Hoeveel analyses van elk type zijn nodig?
- Hoe kaderen de resultaten van dit onderzoek binnen het regionaal en een breder perspectief?

1.3.2 Beschrijving van de geplande werken

Binnen het plangebied wordt een nieuwe gescheiden riolering gepland. Deze zal bestaan uit een DWA- en een RWA-leiding en wordt voorzien voor een totale lengte van 450 m (tussen huisnummers 75 en 129). Deze leidingen komen op een diepte te liggen van 2,5 m -mv en 3 m -mv respectievelijk. De breedte van de aanleggleuf voor deze leidingen bedraagt 3 m. Onder de Steenweg op Sevendonk, binnen zone A (partim), zal een persleiding worden aangelegd voor een lengte van ca. 162 m en ligt op een diepte van ca. 1,5 m -mv. Ten slotte zal het wegdek zelf ook vernieuwd worden. Deze ingrepen zullen een minimale impact hebben inzake verstoring. Dit omdat het huidige wegdek een verstoring van ca. 60 cm heeft, en de ingrepen van het nieuwe wegdek eenzelfde diepte zal kennen.

Afb. 1.2. Overzicht van de geplande werken binnen zone A (bron: ABO nv, 2022).

1.4 Onderzoeksstrategie en methoden

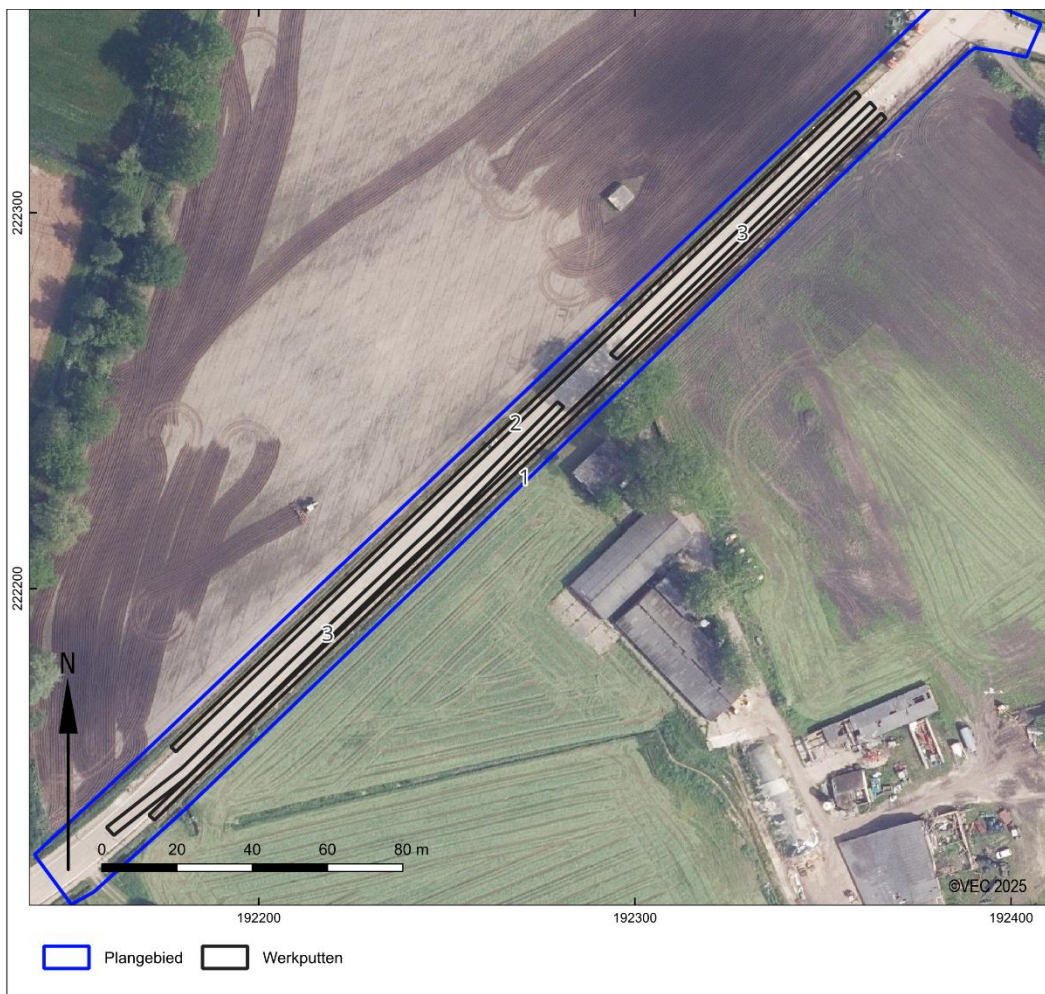
1.4.1 Strategie

De archeologische begeleiding is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk specifiek zoals beschreven in hoofdstuk 15 tot en met 22.

Tijdens het onderzoek is een werkput van ongeveer 1573 m² aangelegd (afb. 1.3). Dit is gebeurd in twee fases. Op 17 april 2024 werden de zones van de fiets- en voetpaden onderzocht. Hieronder werden de nieuwe leidingen en kabels aangelegd. De wegkoffer werd pas in een latere fase aangelegd. Op 22 april 2025 werd de zone van de wegkoffer onderzocht. Het archeologische vlak is onder begeleiding van de erkende archeoloog machinaal aangelegd door een kraan op rupsbanden met een gladde bak. De graafmachine heeft laagsgewijs de sleuf uitgegraven tot de verstoringdiepte. Er werden op regelmatige afstanden vlak- en maaiveldhoogtes ingemeten. Tijdens de begeleiding werden geen sporen en vondsten aangetroffen.

Voor het fysisch geografisch onderzoek werden verschillende profielen gedocumenteerd en beschreven. De profielkolommen zijn handmatig opgeschaafd en vervolgens ingekrast. De kolommen zijn bestudeerd door een aardkundige. De lithologische lagen zijn gedocumenteerd, alsook de archeologisch relevante lagen zoals vegetatiehorizonten, cultuurlagen en sporen. Alle lagen zijn beschreven op textuur, kleur en bodemkundige verschijningen.

Tijdens het onderzoek is deels afgeweken van de vooropgestelde strategie en methodiek geformuleerd in het Programma van Maatregelen. Er werd gewerkt in twee fases waarbij de fietspaden en de wegkoffer apart uitgegraven werden. Hierdoor werden er verschillende werkputten aangelegd in plaats van één brede werkput. Bij de eerste fase is gebleken dat de bodem bijna over de gehele lengte verstoord was, waardoor in de tweede fase besloten is om enkel een smalle sleuf aan te leggen. Er werd op deze manier wel een representatief beeld bekomen tijdens het onderzoek. In het noorden lag een brede rioleringsbuis schuin onder de straat waardoor de werkputten niet verder konden worden aangelegd.

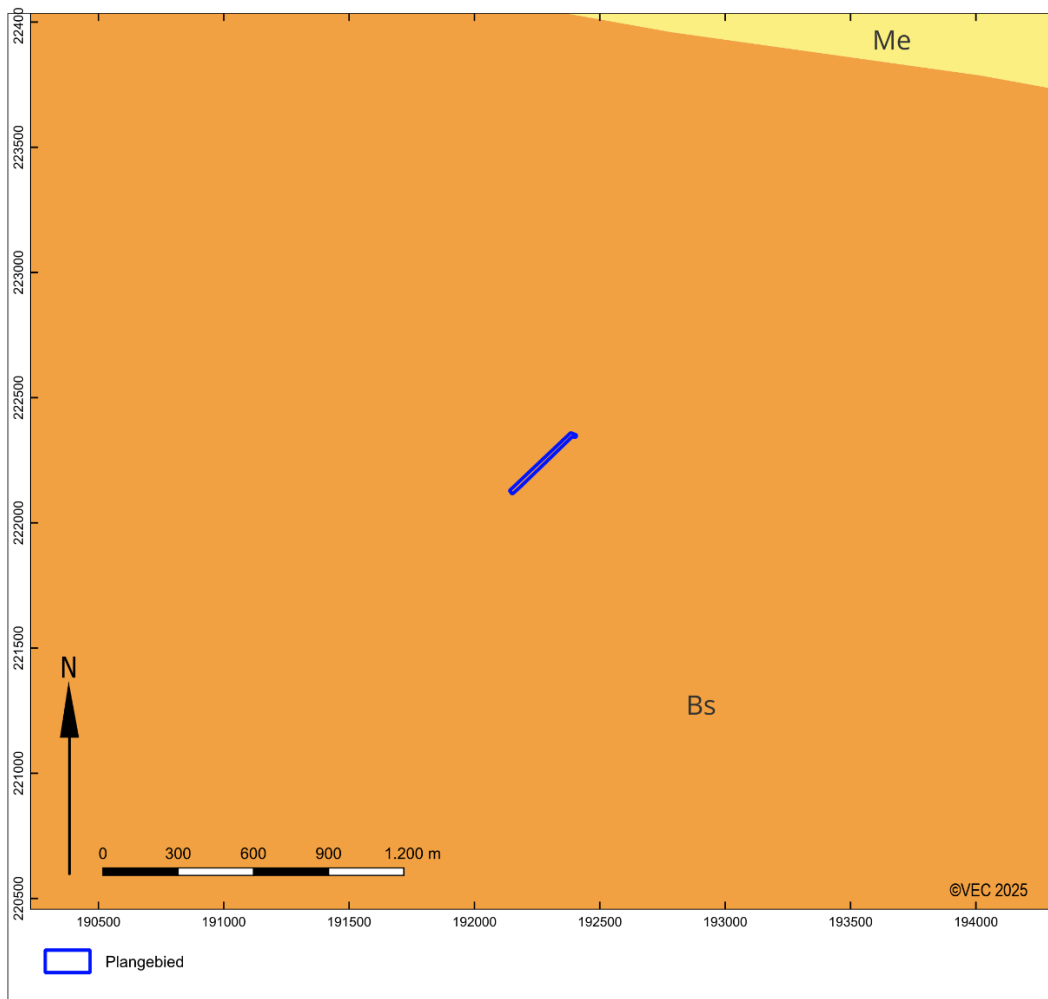

Afb. 1.3. Puttenplan van de aangelegde werkputten.

2 Beschrijving van het kader van de archeologische site

2.1 Beschrijving van het aardwetenschappelijke kader³

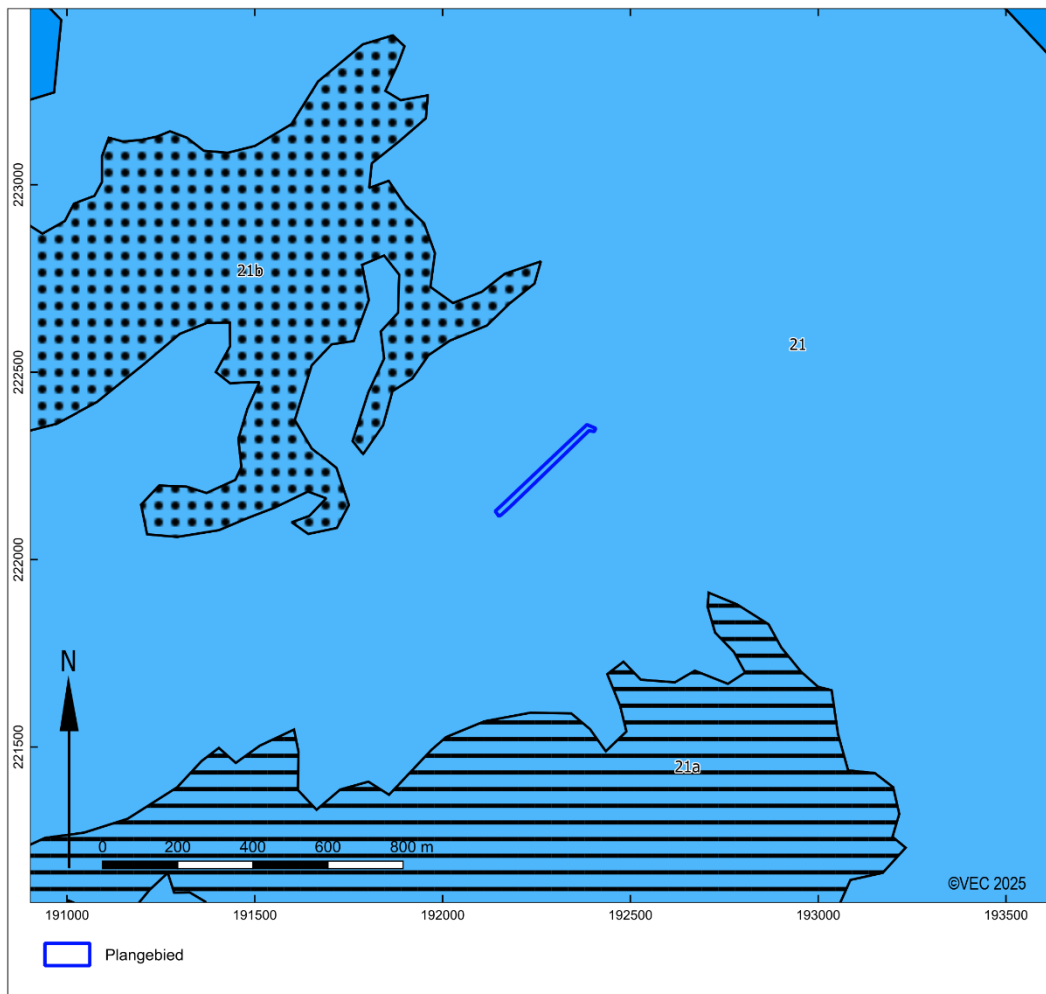
De tertiaire sedimenten behoren tot de Formatie van Brasschaat (Bs), Lid van Schortvoort (afb. 2.1). Deze laag wordt gekarakteriseerd door witgrijs fijn zand. Het is kwartsrijk en weinig glauconiet- en glimmerhoudend. Het tertiair wordt op ca. 2.5 m -mv aangetroffen.

Afb. 2.1. Het plangebied op de tertiairgeologische kaart.

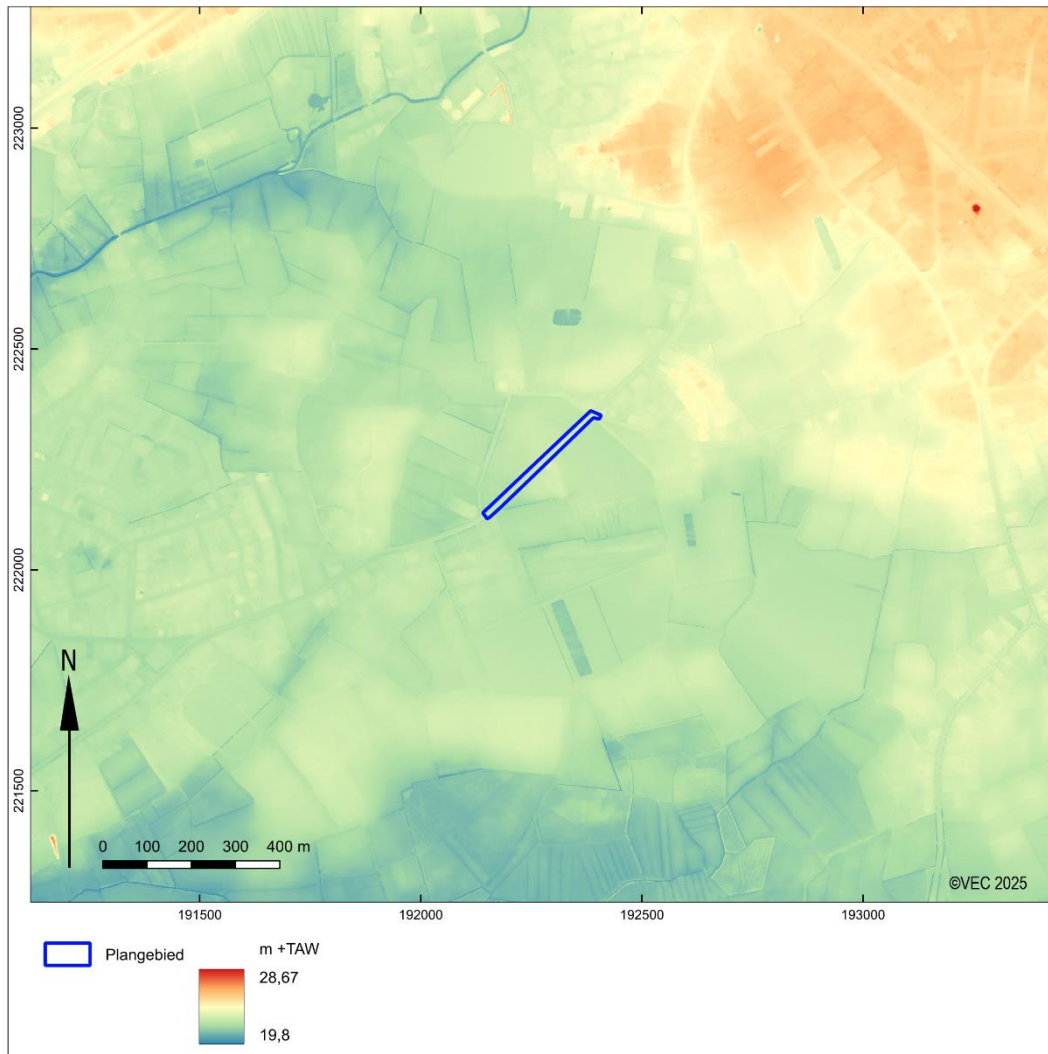
³ www.geopunt.be; Borremans 2015; Berendsen 2004.

Volgens de quartairgeologische kaart 1/200.000 (afb. 2.2) is het plangebied gelegen binnen profieltype 21. Hier zijn geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de pleistocene sequentie aanwezig.

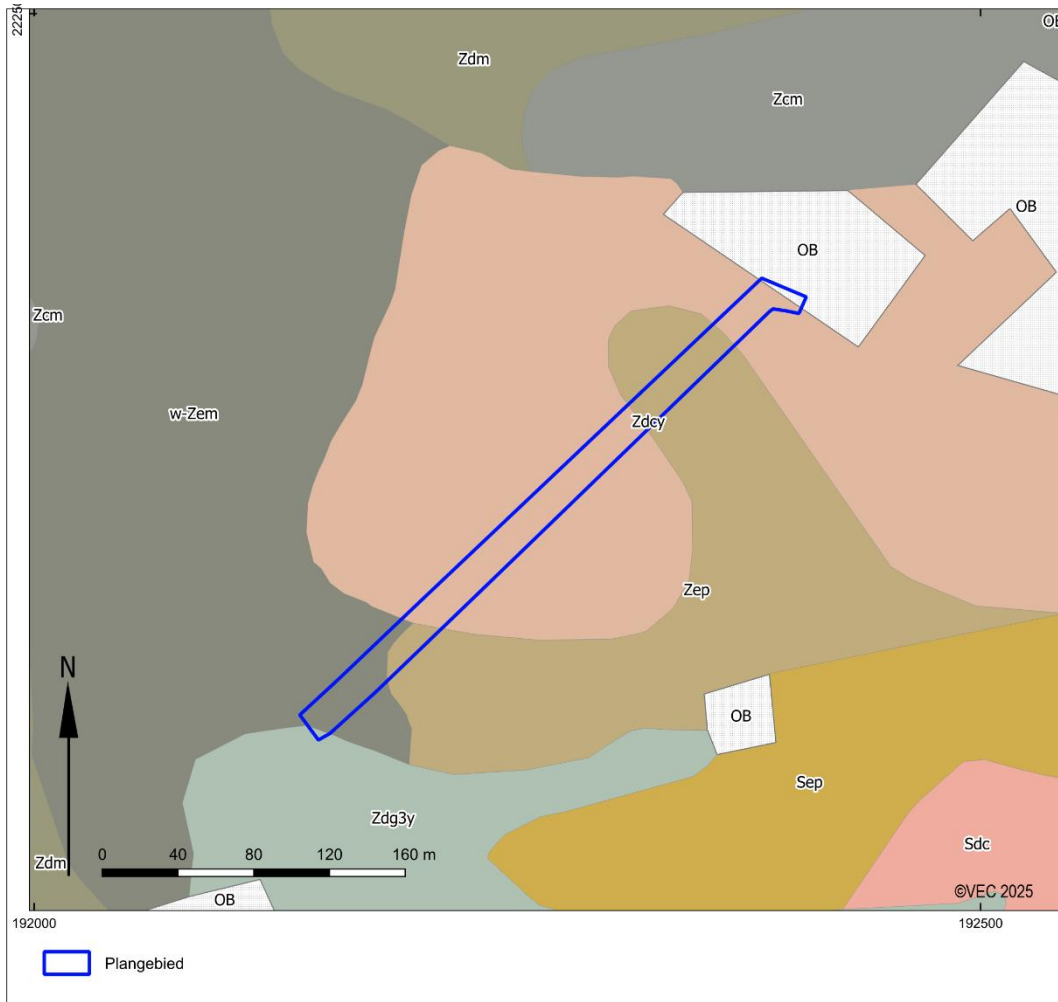
Afb. 2.2. Het plangebied op de quartairgeologische kaart.

De hoogte binnen het projectgebied loopt af van noord naar zuid; het ligt namelijk aan de voet van een hoger gelegen gebied. Op dit hoger gelegen gebied is het dorp Oud-Turnhout gesticht. Ten noordwesten is de lager gelegen vallei van de Kleine Nete gelegen. De hoogte varieert rond de 22,5 m + TAW (afb. 2.3).

Afb. 2.3. Het plangebied op het DHM.

Binnen het plangebied werden drie bodemtypes verwacht: Zdcy, Zep en w-Zem. Het Zdcy bodemtype is een matig natte zandbodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde B-horizont. De bovengrond (ca. 20 – 40 cm dik) is vaak bruingrijs van kleur en gaat over een sterk roestige horizont. De verbrokkelde B-horizont bestaat uit geïsoleerde zware vlekken. Het Zep bodemtype is een natte zandbodem zonder profiel. Een reductiehorizont is aanwezig tussen een diepte van 80 tot 120 cm-mv. Het w-Zem bodemtype is een matig natte zandbodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont.

Afb. 2.4. Het plangebied op de bodemkaart.

2.2 Beschrijving van het historisch en archeologisch kader

2.2.1 Historische gegevens⁴

Historische bronnen vermelden Oud-Turnhout in 1333 als *Vetus Turnholtum* en in 1405-1406 als *Oud-Tuernout* en in 1414 als *Vies-Tournout*. Het woord *Hout* is letterlijk te interpreteren, er is echter nog altijd geen consensus over de betekenis van het woord *Turn*. Een mogelijke verklaring is dat het woord *Turn* is afgeleid van het Germaanse woord *turn* of *torn*, wat toren betekent. Een andere mogelijkheid is dat het is afgeleid van het Germaanse woord *Turnum*, wat doornboom betekent. Het woord oud is mogelijk tevens letterlijk te interpreteren, maar het kan ook zijn afgeleid van het Middelnederlandse woord *ouwe* wat een waterdoorsneden land betekent.

In de omgeving van Oud-Turnhout zijn verschillende sporen van prehistorische bewoning aangetroffen. Het landschap wordt hier gekenmerkt door hoger gelegen dekzandruggen, waar verschillende steentijdsites zijn opgegraven. Zo zijn er bijvoorbeeld vondsten uit het midden paleolithicum aan het licht gekomen ter hoogte van Heieinde in Oosthoven, zo'n 6 km ten noorden van het projectgebied.

Historische bronnen vermelden de eerste nederzetting ter hoogte van de Sint-Bavokerk in de 12e- 13e eeuw. Deze kerk was gebouwd op een hoger gelegen dekzandrug. In de opvolgende eeuwen verplaatste de bewoning zich echter naar de rand van de beekvallei. In 1395 werd de priorij van de Augustijner Kanunniken gesticht in Corsendonk door Maria Van Brabant-Gelre, Vrouwe van het Land van Turnhout. Archeologisch onderzoek heeft uitgewezen dat het kloostercomplex bewoond was rond 1398. De eerste kloostergebouwen waren hoogstwaarschijnlijk gemaakt met leem, hout en steen. In 1430 werd er begonnen met de bouw van een eerste kerk. Buiten de priorij Corsendonk, de Sint-Bavokerk en enkele hoeves, is er van de oude bewoning niets bewaard gebleven. Vele wijken en dorpen zijn aangelegd in de 20ste eeuw. Uit vrees voor een geallieerde aanval via het neutrale Nederland, besliste de Duitse legerleiding in 1916 om een reeks bunkers te bouwen in Beerse, Brecht, Oud-Turnhout, Rijkevorsel, Schoten en Turnhout, beter bekend als de 'Turnhoutkanalstellung'.

De Steenweg op Sevendonk werd tussen 1873 en 1939 aangelegd. Deze kent tot nu toe dezelfde locatie.

De historische situatie is als volgt op de verschillende kaarten:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Ferraris kaarten ⁵	1771-1778	Het plangebied ligt ten noorden van de hoeve Schorvoort. Binnen het plangebied ligt de mogelijke voorloper van de Steenweg op Sevendonk en een aantal weides.
Atlas der buurtwegen ⁶	Ca. 1840-1850	De hoeve Schorvoort noemt nu Slagmolen hoeve en de wegen lopen nu eerder ten noorden en westen van het plangebied.
Vandermaelen kaarten ⁷	1846-1854	De situatie is gelijkaardig aan deze op de Atlas der Buurtwegen. De percelering is wel veranderd.
Luchtfoto ⁸	1970	De Steenweg op Sevendonk is aangelegd op de huidige locatie. Er ligt weinig bebouwing langs het plangebied.
Luchtfoto ⁹	2021	Situatie gelijkaardig aan de foto van 1970.

⁴ Overgenomen uit archeologienota Dirix & Holstein 2022

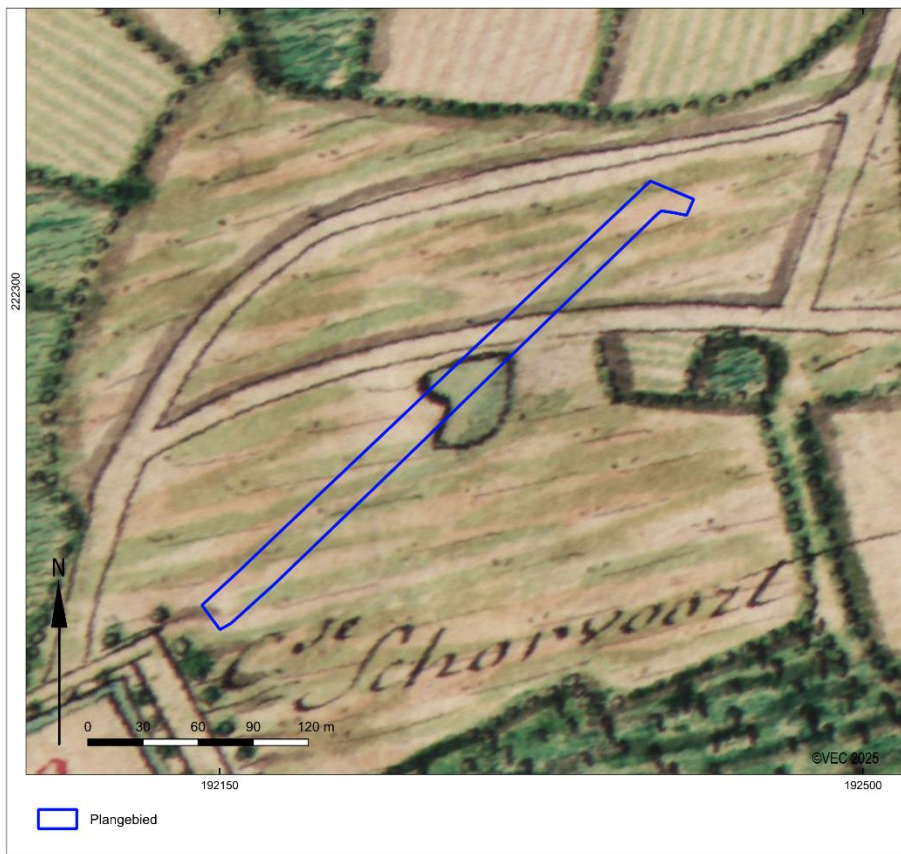
⁵ Ferraris 1771-1778.

⁶ Onbekend 1840-1850.

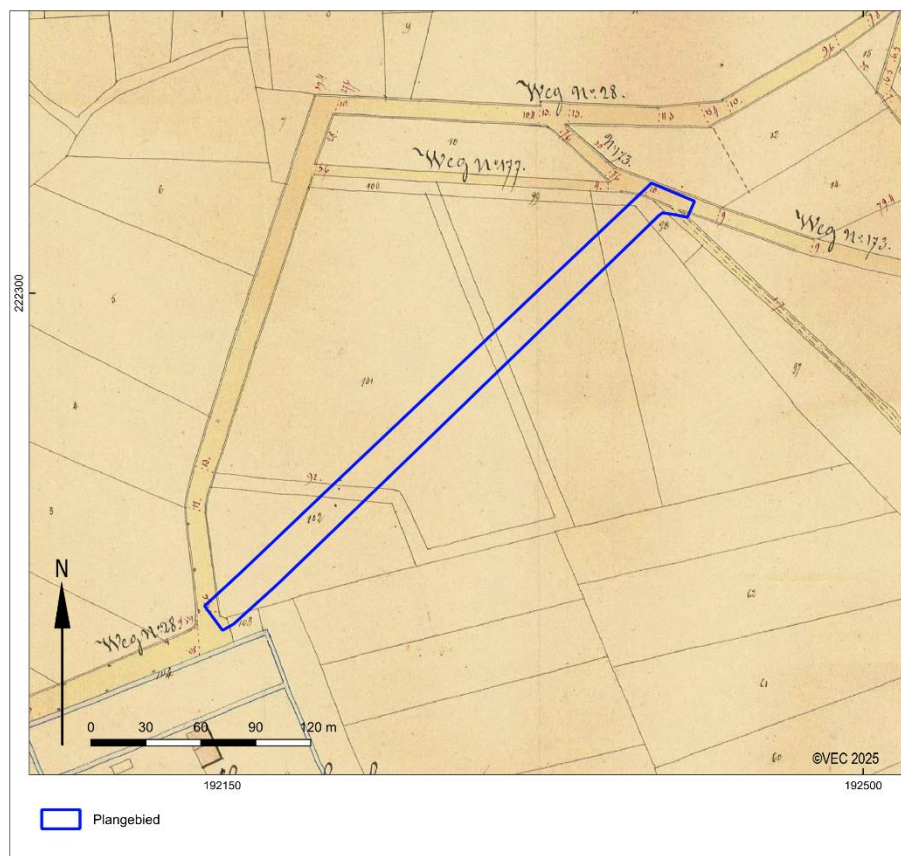
⁷ Vandermaelen 1846-1854.

⁸ <http://www.geopunt.be/kaart>

⁹ <http://www.geopunt.be/kaart>

Afb. 2.5. Het plangebied op de Ferrariskaart.

Afb. 2.6. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.

Afb. 2.7. Het plangebied op de Vandermaelenkaart.

2.2.2 Archeologisch onderzoek in de regio

Rond het plangebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (tabel 2.1 en afb. 2.8):

In de directe omgeving van het te onderzoeken gebied zijn meerdere CAI-meldingen gekend:

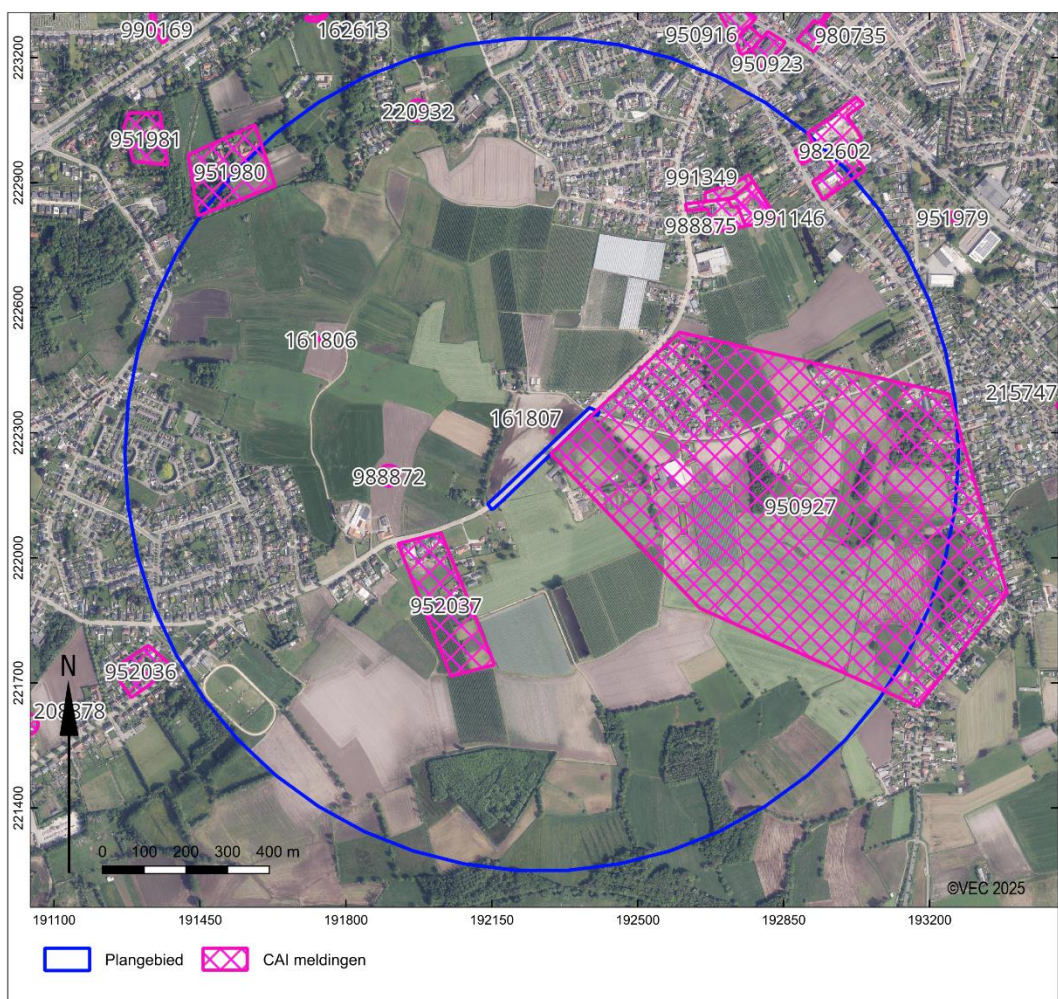
Tabel 2.1. Overzicht van de CAI meldingen.

CAI nummer	Datering	Omschrijving
161806	WO I	Bunker type II "M", 1917, Antwerpen-Turnhoutstelling
161807	WO I	Bunker type II "M", 1917, Antwerpen-Turnhoutstelling
220932	WO II	Metaaldetectie: 4 Mauser 8 mm kogelhulzen
950927	Romeinse Tijd	Erfgoedonderzoek: aantal Romeinse munten
951980	17 ^{de} eeuw – 18 ^{de} eeuw	Erfgoedonderzoek: blekerij en houten dam (voorloper sluis)
952037	18 ^{de} eeuw	Erfgoedonderzoek: hoeve op Ferraris kaart
982602	Nieuwe Tijd	Proefsleuvenonderzoek: greppels van Atlas der Buurtwegen
988872	16 ^{de} eeuw – 19 ^{de} eeuw	Metaaldetectie: onder andere musketkogels, munten 18 ^{de} – 19 ^{de} eeuw, muntgewicht 16 ^{de} eeuw en 17 ^{de} eeuw
988875	Metaaltijden, Nieuwe Tijd	Proefsleuvenonderzoek: Aardewerk, kringgreppels, kuilen en paalkuilen uit Metaaltijden en perceelsgreppels uit Nieuwe Tijd
991146	Metaaltijden,	Opgraving: Grafveld uit Bronstijd-IJzertijd, drie gebouwplattegronden

	Late Middeleeuwen- Nieuwe Tijd	vroege tot midden Bronstijd, perceelsgreppels Late Nieuwe Tijd	Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd
991349	Metaaltijden, Nieuwe Tijd	Proefsleuvenonderzoek: twee paalkuilen uit middeleeuwse greppel	Metaaltijden en post

Op basis van de archeologienota kunnen archeologische resten voorkomen vanaf de IJzertijd tot nu. De CAI sluit hierop aan. De archeologische meldingen in de CAI tonen aan dat de omgeving van het plangebied in de verschillende tijdvakken vanaf de IJzertijd bewoond is geweest. Op basis van deze meldingen kan een middelhoge verwachting op het voorkomen van archeologische sites vanaf de IJzertijd aan het plangebied toegeschreven worden.

Aangrenzend aan het plangebied ligt een melding van Romeinse munten en een bunker uit de Eerste Wereldoorlog. De verwachting voor deze periodes lag daarom iets hoger.

Afb. 2.8. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.

3 Methoden

3.1 Strategie

De archeologische begeleiding is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk specifiek zoals beschreven in hoofdstuk 15 tot en met 22.

Tijdens het onderzoek is een werkput van ongeveer 1573 m² aangelegd (afb. 3.1). Dit is gebeurd in twee fases. Op 17 april 2024 werden de zones van de fiets- en voetpaden onderzocht. Hieronder werden de nieuwe leidingen en kabels aangelegd. De wegkoffer werd pas in een latere fase aangelegd. Op 22 april 2025 werd de zone van de wegkoffer onderzocht. Het archeologische vlak is onder begeleiding van de erkende archeoloog machinaal aangelegd door een kraan op rupsbanden met een gladde bak. De graafmachine heeft laagsgewijs de sleuf uitgegraven tot de verstoringsdiepte. Er werden op regelmatige afstanden vlak- en maaiveldhoogtes ingemeten. Tijdens de begeleiding werden geen sporen en vondsten aangetroffen.

Voor het fysisch geografisch onderzoek werden verschillende profielen gedocumenteerd en beschreven. De profielkolommen zijn handmatig opgeschaafd en vervolgens ingekrast. De kolommen zijn bestudeerd door een aardkundige. De lithologische lagen zijn gedocumenteerd, alsook de archeologisch relevante lagen zoals vegetatiehorizonten, cultuurlagen en sporen. Alle lagen zijn beschreven op textuur, kleur en bodemkundige verschijningen.

Tijdens het onderzoek is deels afgeweken van de vooropgestelde strategie en methodiek geformuleerd in het Programma van Maatregelen. Er werd gewerkt in twee fases waarbij de fietspaden en de wegkoffer apart uitgegraven werden. Hierdoor werden er verschillende werkputten aangelegd in plaats van één brede werkput. Bij de eerste fase is gebleken dat de bodem bijna over de gehele lengte verstoord was, waardoor in de tweede fase besloten is om enkel een smalle sleuf aan te leggen. Er werd op deze manier wel een representatief beeld bekomen tijdens het onderzoek. In het noorden lag een brede rioleringsbuis schuin onder de straat waardoor de werkputten niet verder konden worden aangelegd.

Afb. 3.1. Het plangebied met aanduiding van de verschillende werkputten.

4 Aardkundige beschrijving

4.1 Inleiding

Het doel van het fysisch geografisch veldwerk was een beeld te krijgen van het landschap in het onderzoeksgebied. Daarnaast is getracht op de relevante onderzoeksvragen vanuit het programma van maatregelen een antwoord te krijgen. Tijdens het archeologisch onderzoek zijn alle profielkolommen beschreven op lithologie, sedimentologie en bodemvorming. De bodemtextuur is beschreven volgens het Belgisch bodemclassificatiesysteem. De bodems zijn beschreven per onderscheiden hoofd- en subhorizont. Van elk profiel is het koolzure kalkgehalte bepaald met behulp van een 10 % zoutzuuroplossing. Daarnaast zijn, indien aanwezig, sedimentaire structuren beschreven.

4.2 Bodemopbouw in het plangebied

Het ging om een droge zandbodem. De opbouw van de bodem was voornamelijk verstoord. Waar de bodem nog deels intact was, werd enkel de C-horizont aangetroffen.

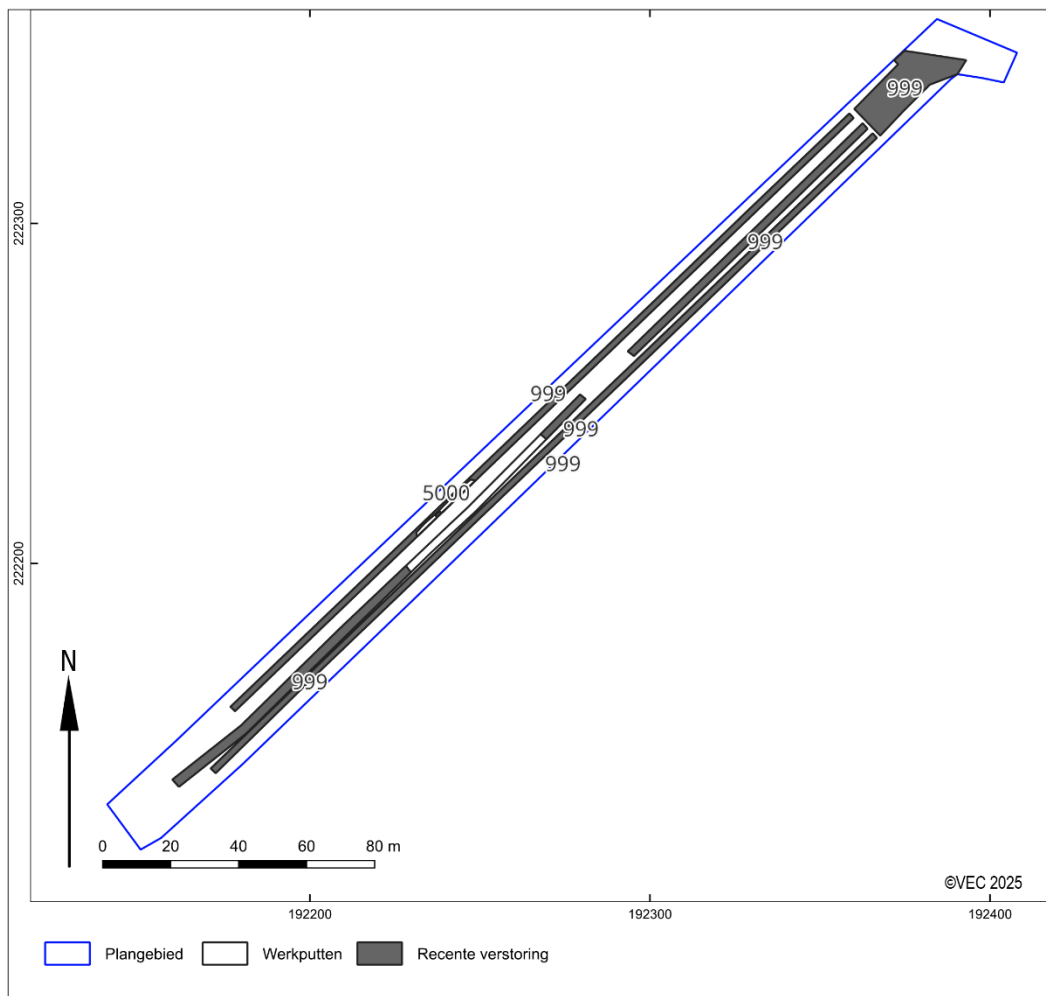
Afb. 4.1. Profielen in werkput 3.

5 Sporen en vondsten

Tijdens het onderzoek werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Over het algemeen was de bodem verstoord of opgehoogd voor het wegdek. Hierdoor werd er geen archeologisch vlak aangetroffen of werd deze niet bereikt met de geplande werken.

Het verstoord vlak is ingemeten als laag 999. Waar de C-horizont nog werd aangetroffen werd het ingemeten als laag 5000.

Tijdens het onderzoek werden ook geen archeologische vondsten aangetroffen. Door het ontbreken van sporen werden er ook geen stalen ingezameld.

Afb. 5.1. Overzicht van de allesporenkaart.

Afb. 5.2. Overzicht van het vlak in werkput 1 en 2.

Afb. 5.3. Coupe op de verstoorde lagen in werkput 1.

Afb. 5.4. De overgangen van verstoorde naar onverstoorde bodem richting het noorden in werkput 3.

Afb. 5.5. Overzicht van het verstoord vlak in werkput 3.

6 Besluit

6.1 Algemeen

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum bv een archeologische opgraving (begeleiding) uitgevoerd voor het plangebied aan de Steenweg op Sevendonk te Oud-Turnhout. Deze is uitgevoerd naar aanleiding van de geplande riolerings- en wegeniswerken.

Er werden drie werkputten over de volledige lengte van het plangebied aangelegd. Tijdens het onderzoek werd duidelijk dat de bodem grotendeels verstoord of opgehoogd was waardoor er geen archeologische sporen of vondsten werden aangetroffen.

6.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Bij het beantwoorden van de onderzoeksvragen zullen alle archeologische, chronologische en landschappelijke aspecten in acht worden genomen.

- Zijn er grondsporen aanwezig?
Er werden geen grondsporen aangetroffen.
 - Ja?
 - § Wat is hun aard?
 - § Wat is hun bewaringstoestand?
 - § Wat is hun verspreiding?
 - § Wat is hun densiteit?
 - § Hoe verloopt de ruimtelijke horizontale spreiding?
 - § Hoe verloopt de ruimtelijke verticale spreiding?
 - § Zijn er verschillende niveaus van sporen aanwezig?
 - § Behoren de resten tot één of meerdere periodes?
 - § Gaat het om losse sporen zonder ruimtelijke samenhang of maken ze deel uit van één of meerdere archeologische structuren of concentraties? Geef een interpretatie en voorzie argumentatie.
 - § Wat is datering van de sporen op basis van het vondstmateriaal, de versnijdingen en/of opvulling van de sporen en de daarmee gepaarde fasering?
 - Nee?
 - § Wat kan de afwezigheid ervan verklaren?
De afwezigheid van de sporen kan verklaard worden door de verstoring van het archeologisch vlak door de huidige weg. Hierdoor zijn eventuele sporen verstoord geraakt.
 - § Is deze anomalie natuurlijk of antropogeen?
Deze anomalie is antropogeen.
 - § Wat is de omvang van deze anomalie?
De omvang van de anomalie omvatte bijna het gehele plangebied.
- Zijn er artefacten aanwezig?
Er werden geen artefacten aangetroffen.
 - Ja?
 - § Wat is hun aard?
 - § Wat is hun bewaringstoestand?
 - § Wat is hun verspreiding?
 - § Wat is de densiteit?
 - § Hoe verloopt de ruimtelijke horizontale spreiding?
 - § Hoe verloopt de ruimtelijke verticale spreiding?
 - § Behoren de resten tot één of meerdere periodes?
 - § Gaat het om losse artefacten of komen ze voor in verband met één of meerdere sporen of maken ze deel uit van één of meerdere archeologische structuren? Geef een interpretatie en voorzie argumentatie?
 - § Zijn er verschillende niveaus van sporensites aanwezig?
 - Nee?

- § Wat kan de afwezigheid van archeologische resten verklaren?
De versterking van het archeologisch vlak door de huidige weg heeft eventuele artefacten vernietigd.
- § Is deze anomalie natuurlijk of antropogeen?
Deze anomalie is antropogeen.
- § Wat is de omvang van deze anomalie?
De anomalie omvatte bijna het gehele plangebied.

Literatuur

Holstein, C. en, Dirix, E. 2022: *ARCHEOLOGIENOTA STEENWEG OP SEVENDONK EN EGGESTRAAT TE OUD-TURNHOUT. DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN.* ABO Archeologische Rapporten 1838, Aartselaar.

Holstein, C. en, Dirix, E. 2022: *ARCHEOLOGIENOTA STEENWEG OP SEVENDONK EN EGGESTRAAT TE OUD-TURNHOUT. DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN.* ABO Archeologische Rapporten 1838, Aartselaar.

Geraadpleegde websites

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>

<http://www.geopunt.be/kaart>

<https://cai.onroerendergoed.be>

<https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be>

<https://inventaris.onroerendergoed.be>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1.1. Overzicht van het plangebied.
- Afb. 1.2. Overzicht van de geplande werken binnen zone A (bron: ABO nv, 2022).
- Afb. 2.1. Het plangebied op de tertiairgeologische kaart.
- Afb. 2.2. Het plangebied op de quartairgeologische kaart.
- Afb. 2.3. Het plangebied op het DHM.
- Afb. 2.4. Het plangebied op de bodemkaart.
- Afb. 2.5. Het plangebied op de Ferrariskaart.
- Afb. 2.6. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.
- Afb. 2.7. Het plangebied op de Vandermaelenkaart.
- Afb. 2.8. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.
- Afb. 3.1. Profielen in werkput 3.
- Afb. 4.1. Het plangebied met aanduiding van de verschillende werkputten.
- Afb. 5.1. Overzicht van de allesporenkaart.

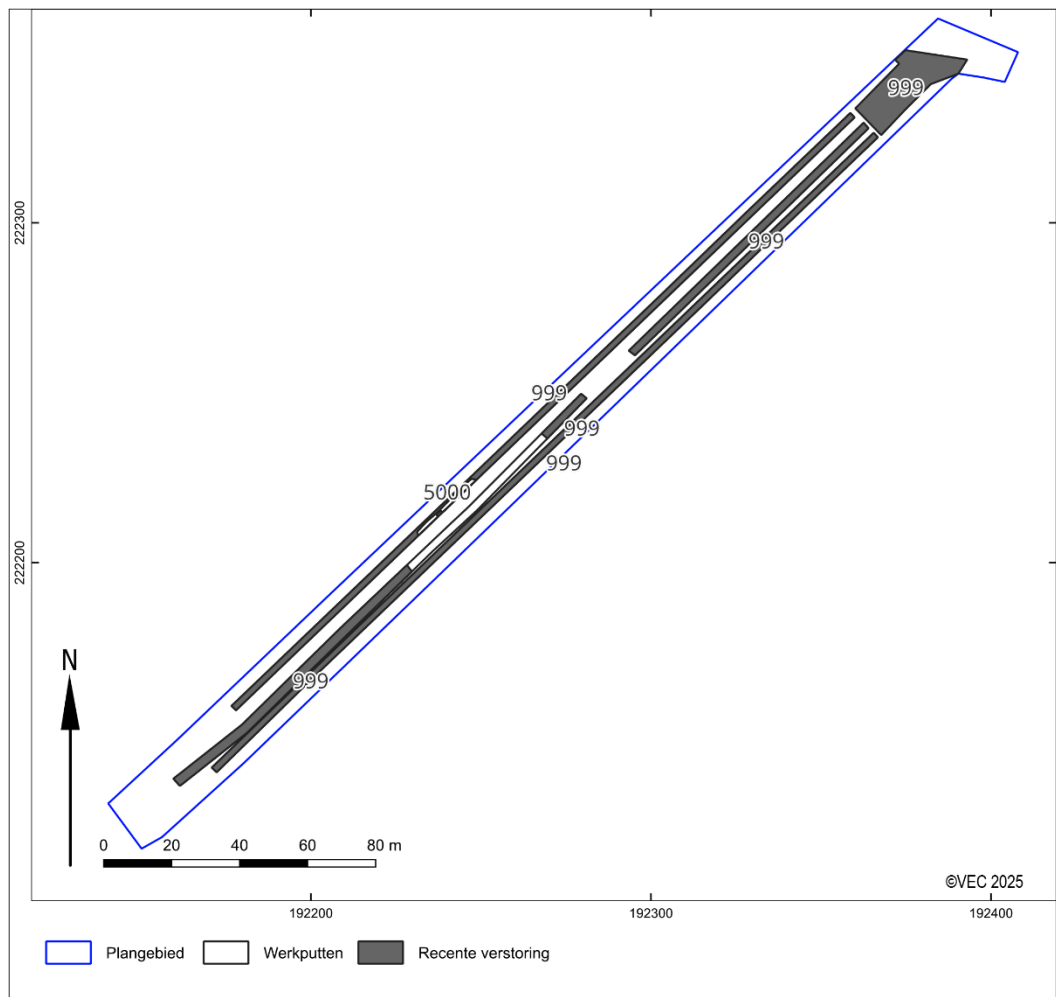
Tabel 2.1. Overzicht van de CAI meldingen.

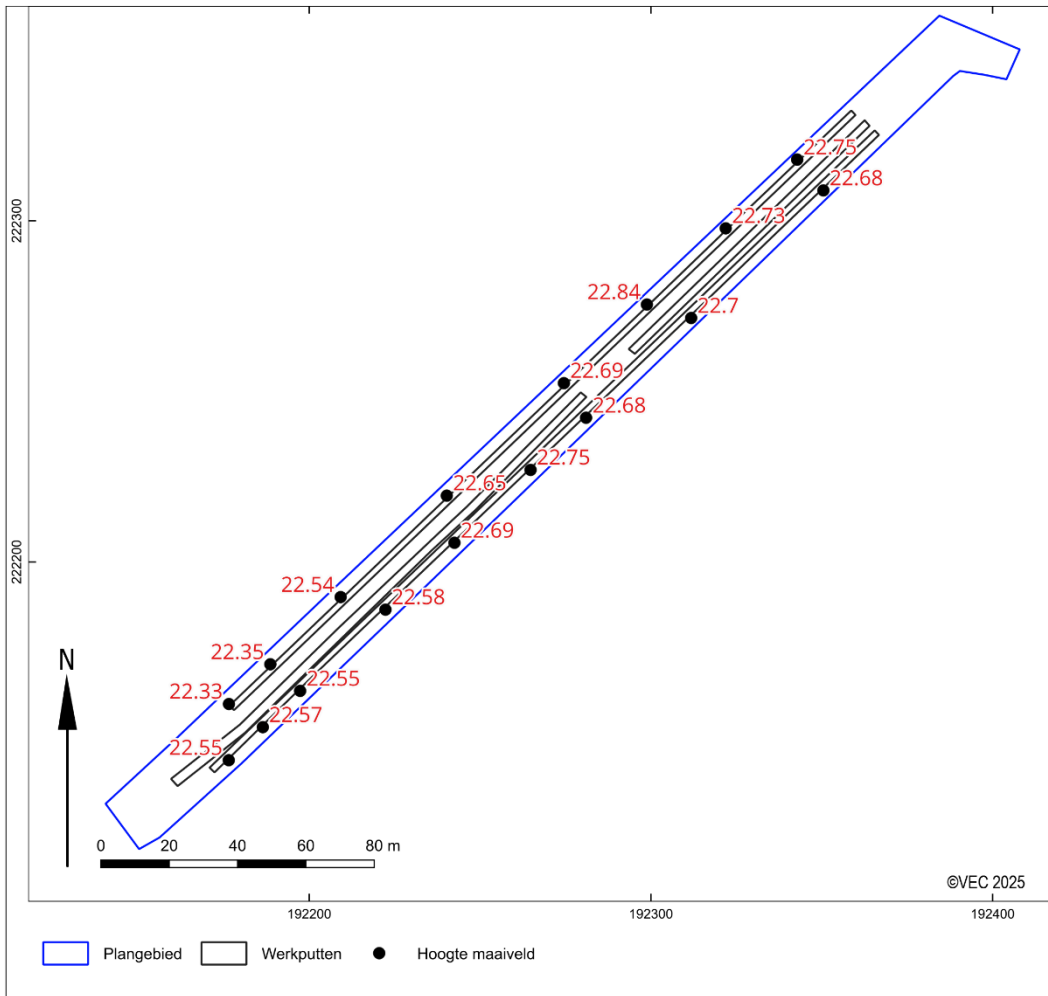
Bijlage 1 Overzicht van de verschillende (pre)historische periodes

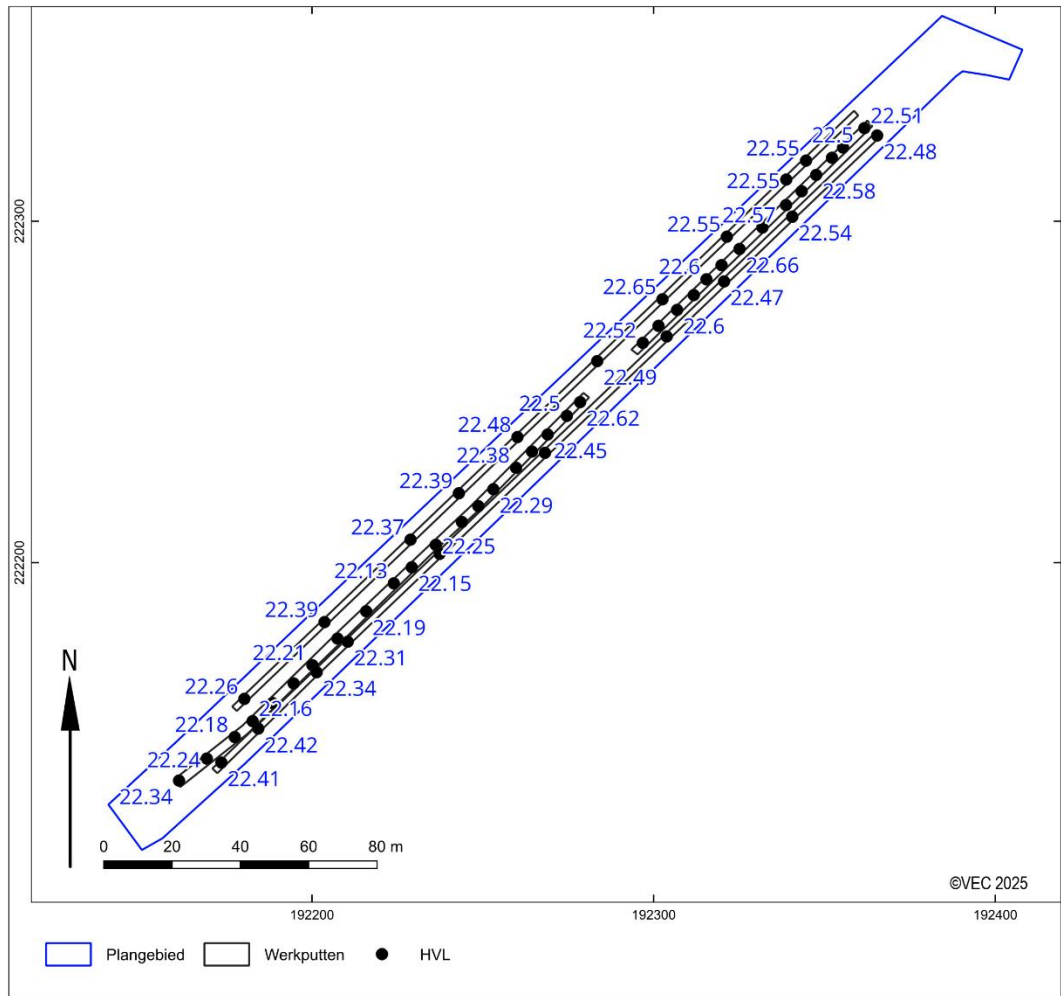
Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E - 6 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
ijzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late ijzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden-ijzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege ijzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbalans Vlaanderen

Bijlage 2 Sporenkaarten en hoogtekarten

Afkortingen in de database

REFERENTIELIJSTEN

Versie 1.6

AARD SPOOR

Aard van het spoor

Code	Omschrijving
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerkconcentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerkelder
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwvoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegruwing
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuik
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtschoolconcentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaardige verstoring

OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent
RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo
SL	sloot
SPB	sparboog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM

Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe

Code	Omschrijving
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig
REV	revolvertas
VRK	vierkant
RHK	rechthoekig
NG	niet gecoupeerd

VLAKVORM

Vorm van het spoor op het horizontale vlak

Code	Omschrijving
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OVL	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VRK	vierkant

KLEUR

Duiding van de kleur

Code	Referentie
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruingrijs (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL

Aard van een insluitel van een vulling

Code	Referentie
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BS	baksteen
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HL	huttenleem
HT	hout
KI	kiesel
LR	leer
MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schelp
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR

Textuur van een vulling met NEN-classificatie

Code	NEN	Referentie
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siltige leem
Z-L	Lz3	zandige leem
V	V	veen
V1	Vk3	venige klei
V2	Vk1	kleilig veen
V3	VKM	mineraalarm veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD

Aard van het materiaal van een vondst

Code	Referentie
AW	aardewerk vaatwerk
AWG	gedraaid aardewerk
AWH	handgevormd Aardewerk
BAKSTN	baksteen
DAKPAN	dakpan
AXB	bot (geen schelp)
OMB	bot menselijk
ODB	bot dierlijk
CREM	crematieresten
BOUWMAT	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GLS	glas (geen slak)
HK	houtschool
HT	hout (geen houtschool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten e.d.)
ODL	leer
MXX	metaal (geen slak)
MCU	koper/brons
MFE	ijzer
MPB	lood
MIX	gemengd
SXX	natuursteen (geen vuursteen)
PIJP	pijpenkoppen en -stelen
SCH	schelp
SLAK	slakken
TEGEL	tegel
OTE	textiel, touw
HUTTELM	verbrande klei (geen lemen gewichten)
SVU	vuursteen
XXX	overig

MONSTER

Aard van een monster

Code	Referentie
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MC14	monster voor ¹⁴ C-datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematiemonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MDIA	diatomeeënmonster
MDNA	DNA-monster
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtschoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schelpenmonster
MSL	monster slijpplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE

Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

Code	Referentie
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MAA	machinale aanleg
MAF	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SPIT	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen